

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ БІОЛОГІЇ ТА БІОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Матеріали I кафедральної
науково-практичної інтернет-конференції
(27 травня 2024 року)

Міністерство освіти і науки України
Департамент науки і освіти
Харківської обласної державної (військової) адміністрації
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ»
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

Кафедра природничих дисциплін

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ БІОЛОГІЇ ТА БІОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ

**Матеріали I кафедральної
науково-практичної інтернет-конференції
(27 травня 2024 року)**

Харків
2024

УДК 378.016:573"20"]-043.86(043)

П 78

*Затверджено на засіданні кафедри природничих дисциплін
(протокол № 9 від 30 квітня 2024 р.)*

Редакційна колегія

Упатова І. П. – доктор педагогічних наук, професор; завідувач кафедри природничих дисциплін;

Дехтярьова О. О. – кандидат біологічних наук, доцент; доцент кафедри природничих дисциплін

Філатова О. В. – кандидат біологічних наук, доцент; доцент кафедри природничих дисциплін

Каденко І. В. – кандидат педагогічних наук, доцент; доцент кафедри природничих дисциплін

Борзик О. Б. – доктор філософії; старший викладач кафедри природничих дисциплін

Москальов В. Б. – доктор філософії, викладач кафедри природничих дисциплін;

Чернікова Н. В. – викладач кафедри природничих дисциплін;

Купіна О. В. – викладач кафедри природничих дисциплін;

Сумцова А. А. – викладач кафедри природничих дисциплін.

П 78 Проблеми та перспективи розвитку сучасної біології та біологічної освіти: матеріали І кафедральної наук.-практ. інтернет-конф. (27 травня 2024 р., м. Харків) / за заг. ред. д.п.н., проф. Ірини Упатової. Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. – Харків, 2024. – 60 с.

У збірці представлені матеріали науково-практичної конференції, що висвітлюють сучасний стан та перспективи розвитку біологічної науки та біологічної освіти, присвячені актуальним проблемам еколого-валеологічної культури особистості.

УДК 378.016:573"20"]-043.86(043)

© Комунальний заклад
«Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради, 2024

ЗМІСТ

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ БІОЛОГІЇ	
Лобко Дар'я, Каденко Ірина	
СТВОРЕННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙНИ	5
Чорній Катерина, Веклич Аміна, Дехтярьова Олена	
ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ХАРЧУВАННЯ ТА ЗАХВОРЮВАНЬ СЕРЦЕВО- СУДИННОЇ СИСТЕМИ	12
Монастирська Юлія, Філатова Ольга	
ЦІЛЮЩА ФЛОРА ХАРКІВЩИНИ, ЩО ЗАСТОСОВУЄТЬСЯ ПРИ ЛІКУВАННІ ЦУКРОВОГО ДІАБЕТУ	16
Рудич Анастасія, Сумцова Анна	
СУЧАСНИЙ СТАН ВИВЧЕННЯ МІКОБІОТИ УКРАЇНИ	20
Грек Олександра, Філатова Ольга	
АНАЛІЗ ФЛОРИ ХАРКІВЩИНИ, ЩО ЗАСТОСОВУЄТЬСЯ У КОСМЕТОЛОГІЇ	29
Чернікова Наталя, Старокожева Катерина	
ДОСЛІДЖЕННЯ ЯВИЩА ЛЕЙКІЗМУ В ПОПУЛЯЦІЯХ ПТАХІВ РОДИНИ ВОРОНОВІ (CORVIDAE)	32
Альбоща Владислава, Упатова Ірина	
ФІЛОСОФСЬКІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНИХ АНТРОПОГЕНЕТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	36
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ БІОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ	
Бритікова Сніжана, Упатова Ірина	
ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ В РЕАЛІЯХ МАСШТАБНОЇ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ	43

Купін Микола, Борзик Олена, Купіна Оксана

НАПРЯМИ ЕКОЛОГО-ПРИРОДНИЧОГО ВИХОВАННЯ МАЙБУТНІХ
ФАХІВЦІВ БІОЛОГІЧНОЇ ГАЛУЗІ ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ
ПРАКТИКИ З ВИХОВНОЇ РОБОТИ 47

Монастирська Юлія, Упатова Ірина

ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ БІОЛОГІЇ
У ЗДОБУВАЧІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ 51

Чорній Катерина, Купіна Оксана, Борзик Олена

РЕАЛІЗАЦІЯ СТРАТЕГІЇ INQUIRY-BASED LEARNING (НАВЧАННЯ-
ДОСЛІДЖЕННЯ НА ОСНОВІ ЗАПИТІВ УЧНІВ) НА УРОКАХ
ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «ПІЗНАЄМО ПРИРОДУ» 56

Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Тернопіль, 9–10 листопада, 2023 р.). Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2023. С. 209-211. URL : <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/31550> (дата звернення 02.04.2024).

**НАПРЯМИ ЕКОЛОГО-ПРИРОДНИЧОГО ВИХОВАННЯ
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ БІОЛОГІЧНОЇ ГАЛУЗІ ПІД ЧАС
ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ З ВИХОВНОЇ РОБОТИ**

Микола КУПІН,

здобувач 211-би групи

Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради

Олена БОРЗИК,

доктор філософії, старший викладач кафедри природничих дисциплін Комунального закладу

«Харківська гуманітарно-педагогічна академія»

Харківської обласної ради

Оксана КУПІНА,

викладач кафедри природничих дисциплін

Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради

Актуальність проблеми. Концепція екологічної освіти в Україні зазначено, що ключовим напрямом розв'язання актуальних екологічних проблем є формування свідомих громадян з високим рівнем екологічної культури, що базується на основних принципах взаємодії людини з природою, зокрема, на створенні гармонійних відносин між людиною та природним середовищем. Шлях до високої екологічної культури лежить через ефективну екологічну освіту [1].

Екологічне виховання молодого покоління, спрямовується на розвиток екологічної культури, є неперервним, цілеспрямованим та систематичним процесом. У зв'язку з цим, формування екологічної культури має бути важливою складовою освітнього процесу, зокрема в закладах вищої освіти.

Головні стратегічні напрямки розвитку екологічної освіти орієнтовані на створення системи неперервного навчання з екології, яка відповідала б викликам сучасності та потребам сталого розвитку. Це передбачає розробку наукових основ, які визначали б методику викладання екологічних наук на різних етапах освіти, починаючи від дошкільної освіти й до вищої школи. Наукові дослідження спрямовані на вивчення ефективних методів та підходів у викладанні екології, включаючи впровадження інтерактивних методів навчання, використання сучасних технологій, а також розвиток практичних навичок та умінь учнів у сфері охорони довкілля. Також важливим є забезпечення взаємодії з іншими науками та галузями, щоб створити інтегровану систему знань і вмінь, яка сприятиме розумінню складних екологічних проблем та їх розв'язанню.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У педагогічній науці та практиці широко обговорюються питання екологічного виховання, зокрема формування екологічної культури особистості. Багато досліджень звертають увагу на взаємозв'язок між природою та людиною, включно з цією проблематикою. Вивченням екологічної освіти як одного із напрямків формування екологічної культури досліджували М. Вересов, С. Глазачев, О. Дехтярьова, Н. Дежнікова, О. Козлова, І. Мазур, О. Тавстуха, Н. Чернікова та інші. Вагомий внесок у розробку основ організації, змісту та методики екологічного виховання зробили А. Гумбольт, І. Зверев, А. Захлебний, О. Кудрявцева, Н. Лисенко, В. Максимова, Д. Маркович, Г. Марочко, І. Суравегіна, І. Упатова, Г. Тарасенко. Теоретичні та практичні проблеми виховання екологічної культури порушено в працях О. Біди, В. Вернадського, М. Волошина, А. Горелова, Г. Пономарьової, Г. Пустовіта та інших.

Саме тому, *метою дослідження є розкриття основних напрямів еколого-природничого виховання майбутніх фахівців біологічної галузі під час проходження практики з виховної роботи.*

Виклад основного матеріалу. Екологічна освіта, у контексті третього тисячоліття, набуває важливості як необхідна складова для досягнення гармонійного, екологічно безпечного розвитку суспільства. Вона виступає стратегічним фундаментом для оновлення освітніх підходів з метою подолання екологічних загроз, створення умов для екологічно безпечного способу життя, формування світового співтовариства з усвідомленим ставленням до проблем планети, розвитку високого рівня екологічної культури. Це, в свою чергу, сприятиме поступовому переходу до шляху сталого розвитку, збереженню природних ресурсів для майбутніх поколінь та забезпеченню існування людської цивілізації.

Еколого-природниче виховання здобувачів освіти є процесом формування у них екологічної свідомості, знань, умінь та навичок, спрямованих на розуміння взаємозв'язку між людиною та природою, а також на виховання поваги до природних ресурсів та бажання діяти відповідально та екологічно освіченою; охоплює вивчення принципів природознавства, екології, охорони навколишнього середовища, а також активну участь у природоохоронних заходах, проєктах та ініціативах. Еколого-природниче виховання сприяє формуванню екологічної культури студентів і підготовці їх до життя в гармонії з природою.

Концепція екологічної освіти констатує, що вихідним положенням вищої екологічної освіти є продовження базової середньої освіти на наступному, вищому рівні з метою формування у студентів високої екологічної культури, глибоких екологічних знань та біосферного світогляду, підготовка бакалаврів, магістрів у всіх сферах екологічної практичної управлінської, освітньої та наукової діяльності [1].

У межах підготовки фахівців галузі знань 09 Біологія за освітньо-професійною програмою Біологія спеціальності 091 Біологія передбачено залучення здобувачів освіти до проходження педагогічної практики «Практика з виховної роботи» у 3 та 5 навчальних семестрах.

Метою даного виду практики є набуття досвіду виховної роботи природничого спрямування та методики її проведення. У її ході реалізується низка завдань, зокрема: ознайомлення зі структурою, проблематикою та результатами роботи відповідної бази практики; проведення виховних заходів біологічного спрямування із застосуванням різноманітних форм і методів виховної роботи; ознайомлення з правилами оформлення науково-методичної документації бази практики; участь у підготовці та проведенні масових заходів, роботі гуртків, виготовленні наочних посібників, випуску газет відповідної бази практики; оформлення документації по практиці [2].

Висновки. Освітній процес у вищих педагогічних закладах потребує системного впровадження екологічних аспектів у навчальні програми, що охоплює не лише теоретичне вивчення, але й практичне освоєння екологічних проблем. Це означає розширення та оновлення форм навчально-позааудиторної діяльності, таких як екскурсії, практичні заняття та екологічні заходи, що сприяють глибшому засвоєнню матеріалу. Крім того, важливо збільшити екологічний вплив на самостійну роботу студентів та їх власне виховання, щоб заохочувати активну участь у природоохоронних заходах та розвивати екологічну свідомість. Забезпечення цих цілей передбачає розвиток потенційних можливостей кожного студента, створення демократичної та відкритої атмосфери, яка надихає на активні екологічно орієнтовані дії.

Список використаних джерел

1. Концепція екологічної освіти України. Верховна рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v6-19290-01#Text> (дата звернення : 01.04.2024).

Наукове видання

За загальною редакцією
доктора педагогічних наук,
професора Ірини УПАТОВОЇ

**ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ
БІОЛОГІЇ ТА БІОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ**

**Матеріали І кафедральної науково-
практичної інтернет-конференції
(27 травня 2024 року)**

